

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. Pavel Kozelka
Téma práce:	Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu
Rozsah práce:	285 s.
Datum odevzdání práce:	21. 2. 2022

1. Aktuálnost (novost) tématu

Disertace se zabývá aktuální problematikou správního soudnictví. Autor se zevrubně věnuje zrušovací žalobě jako klíčovému institutu soudní kontroly veřejné správy a dospívá k řadě poznatků, které mohou být využity *de lege ferenda*.

Ačkoli je běžně uznáváno, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu je v našem právním řádu základním a tradičním instrumentem správního soudnictví, byla v posledních dvou desetiletích soustředěna vědecká pozornost věnována jen některým aspektům tématu, například ochraně veřejného zájmu v řízení vyvolaném touto žalobou. Ucelený pohled na toto téma, který přináší předložená disertace, tedy zaplňuje mezeru v naší právnické literatuře.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování tohoto tématu vyžaduje celkovou znalost o fungování správního soudnictví. Pokud jde o dostupné údaje, je v našich podmínkách výzkum ztížen tím, že na rozdíl od mnoha jiných zemí nemáme k dispozici výroční zprávy soudů, z nichž by bylo možné čerpat informace potřebné pro vyhodnocení efektivnosti žalobního systému. Lze tedy říci, že zpracování tématu je poměrně náročné jak z hlediska juristické erudice, tak z hlediska získání a zpracování dat.

Disertant se věnuje především kritické analýze platné české právní úpravy a tomuto zaměření odpovídají rešeršní záběr i použité metody analýzy legislativy a aplikační praxe.

3. Formální a systematické členění práce

Rozčlenění práce na části věnované jednak organizaci českého správního soudnictví, jednak žalobním institutům má své opodstatnění. Zrušovací žaloba podávaná proti formálním aktům, které jsou adresovány jednotlivým osobám, anebo se jich bezprostředně a individuálně dotýkají, je stěžejním mostem přístupu ke správnímu soudnictví a v našem kasačním systému tato žaloba má i svůj „druhý život“ v řízení u Nejvyššího správního soudu.

Členění disertace zrcadlí systematiku soudního řádu správního vytvořeného před dvěma desetiletími. SŘS počítal s přiměřeným použitím řady ustanovení civilního procesního kodexu a pro řízení ve správním soudnictví zavedl další obecná a zvláštní ustanovení. Uspořádání výkladu v disertaci odráží klady i nedostatky takovéto koncepce a nabízí v této souvislosti i určité vysvětlení pro rozkolísanost soudní praxe.

4. Vyjádření k práci

Předložená práce byla v původní verzi odevzdána v červnu 2019, ale nebyla úspěšně obhájena. Následně bylo rozhodnuto o tom, že práci je třeba přepracovat. Disertantovi bylo doporučeno provést rozbor obecných východisek správního soudnictví, souvislostí správního soudnictví s principy právního státu, vytvořit pevnější teoretický základ tématu a formulovat hlubší závěry, které půjdou nad rámec dosavadních již publikovaných prací k problematice správního soudnictví.

Disertant své dílo ve všech uvedených směrech obsahově rozšířil a mnohá svá tvrzení zpřesnil, jak je dobře patrné z porovnání textů původní a opětovně předložené práce. V přepracované práci jsou přesvědčivěji diskutována závěrečná doporučení, která mohou sloužit jako zajímavé podněty pro legislativní praxi i jako inspirace k další badatelské práci.

Stejně jako v roce 2019 i tentokrát disertant uzavírá své dílo podporou názoru, že je namísto přistoupit k diskusi o zásadní novelizaci soudního řádu správního, a připomíná mé vystoupení na společném zasedání českých a slovenských kateder správního práva, které se uskutečnilo v roce 2018 v Olomouci.

Protože jsem nebyl oponentem původní verze disertace a ani jsem se neúčastnil obhajoby v roce 2019, chtěl bych tedy nyní k této závěrečné pasáži disertace uvést, že stávající soudní řád správní byl zpočátku většinou chápán jako reglement, který bude nutné rychle vyzkoušet a dále upravovat. Jsem přesvědčen, že z hlediska právní vědy zůstává stále nedostatečně vyjasněna otázka, zda je naše správní soudnictví předurčeno stavem, v němž se nalézá český justiční systém jako celek, či zda správní soudnictví již prošlo cestou, která ho od civilní a trestní justice výrazně odlišuje či vzdaluje. Tato otázka má velmi citlivý legislativní rozměr, týkající se jak justiční soustavy, tak procesních předpisů.

Disertaci, a to zejména v přepracované podobě, hodnotím jako práci, která k otevřené diskusi přispívá jak korektní kritickou analýzou, tak konkrétními doporučeními.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn. Autor provedl kritickou a obsažnou analýzu institutů soudního řádu správního a podařilo se mu tuto analýzu spojit s aktuálními a společensky závažnými otázkami účinné soudní ochrany v oblasti veřejné správy.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Jde o samostatnou práci, která vznikla přepracováním a doplněním původní autorovy disertace z roku 2019.
Logická stavba práce	Výklad má pevnou vnitřní logiku, závěry práce odpovídají provedenému rozboru.

Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor shromáždil značný počet literárních zdrojů a pracoval v dostatečné míře s legislativními prameny včetně důvodových zpráv a s judikaturou. Protože se analýza týká českého práva, jsou využívány česky psané zdroje, o zahraniční prameny jsou opřeny jen komparativní pasáže. Citační odkazy nejsou zpracovány zcela jednotným způsobem, to však nebrání možnosti snadného ověření použitých zdrojů.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza se opírá o pevný právně-teoretický i historický základ. Disertant se nevyhýbá argumentaci o praktických problémech a využívá svých profesních zkušeností. V řadě otázek lze nalézt podrobnou a zároveň inspirativní argumentaci.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce odpovídá obvyklému standardu. Přehledně jsou zpracována rovněž data ze soudních statistických výkazů.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazykové a stylistické úrovni věnoval autor odpovídající pozornost. Chyby, resp. překlipy jsou jen ojedinělé a nebrání srozumitelnosti textu

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Za nosné téma, které by mělo být předmětem rozpravy, považuji problematiku tzv. triády správních žalob (v disertaci např. na s. 94n, či na s.103n). Jaké má konstrukce triády výhody a nevýhody? Je stávající judikatorní přístup k této triádě udržitelný?

Doporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce
------------------------------------	--

V Praze dne 3.března 2022

prof. JUDr. Richard Pomahač, CSc.
oponent